

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2023 r.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	Sędzia Paweł Hochman

po rozpoznaniu w dniu 15 listopada 2023 r. w Piotrkowie Trybunalskim

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa S. (...) z siedzibą w G.

przeciwko M. K.

o roszczenia z umowy pożyczki

na skutek apelacji M. K.

od wyroku Sądu Rejonowego w Bełchatowie

z dnia 27 stycznia 2022 r. sygn. akt I C 639/21

1. oddala apelację;

2. zasądza od pozwanej M. K. na rzecz powódki S. (...) z siedzibą w G. kwotę 1.800,00 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą z odsetkami w wysokości określonej w ustawie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia wyroku do dnia zapłaty.

Paweł Hochman

Sygn. akt II Ca 810/23

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 27 października 2021 roku S. (...) z siedzibą w G. wniosła o zasądzenie od pozwanej M. K. kwoty 19.278,96 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 9 marca 2021 roku do dnia zapłaty tytułem spłaty pożyczki oraz kosztów procesu.

Pozwana, działając przez pełnomocnika profesjonalnego, wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania wedle norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w zapłacie od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Wyrokiem z dnia 27 stycznia 2022 r. Sąd Rejonowy w Bełchatowie zasądził od pozwanej M. K. na rzecz powoda S. (...) z/s w G. kwotę 19.278,96 zł wraz z odsetkami umownymi wysokości maksymalnej za opóźnienie oraz kwotę 4.617,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wskazując na podstawę faktyczną rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy ustalił następujące okoliczności:

S. (...) z siedzibą w G., w dniu (...) r. udzieliła pozwanej na podstawie umowy nr (...) pożyczki w kwocie 20.000,00 zł. Zgodnie z postanowieniami umowy strona pozwana zobowiązała się do spłacania pożyczki w miesięcznych ratach kapitałowo- odsetkowych, regulowania opłat i prowizji za dodatkowe czynności pożyczkodawczyni oraz w wypadku zaistnienia opóźnienia w terminowej spłacie pożyczki lub jej raty, regulowania odsetek karnych w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie. Strona pozwana nie dochowała warunków udzielania pożyczki, doprowadzając do zaległości w spłacie przekraczającej dwa okresy płatności. Z uwagi na niedokonywanie spłat rat pożyczkowych, powódka wypowiedziała pozwanemu umowę pożyczki, skutkiem czego niespłacona jej część wraz z należnymi odsetkami i kosztami została postawiona w stan natychmiastowej wymagalności po upływie okresu wypowiedzenia. W myśl umowy pożyczki oraz regulaminu udzielenia pożyczek i kredytów (...), w razie nieterminowej spłaty pożyczki lub jej raty, należność z tego tytułu staje się w dniu następnym należnością przeterminowaną, a od niespłaconego kapitału pożyczki pobierane są odsetki w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie.

Powódka skierowała do pożyczkobiorczyni wezwanie do zapłaty w dniu 30 lipca 2020 r., ostateczne wezwanie do zapłaty w dniu 31 sierpnia 2020 r., a następnie wypowiedziała umowę pożyczki w piśmie z dnia 29 grudnia 2020 r. W wypowiedzeniu powódka wskazała, że łączna wysokość przeterminowanego zadłużenia na dzień 29 grudnia 2020 r. wynosi 1.449,47 zł, na które składa się zaległy kapitał w wysokości 781,14 zł, odsetki umowne w wysokości 646,86 zł oraz odsetki karne w wysokości 21,47 zł. Jednocześnie poinformowano pozwaną, iż w dniu 15 stycznia 2021 roku wymagalna będzie kolejna rata w wysokości 238,00 zł, która zwiększy w/w zadłużenie. Uregulowanie należności wraz z odsetkami we wskazanym terminie spowodowałoby powrót do pierwotnego planu spłaty. Wypowiedzenie umowy, odebrał brat powódki w dniu 5 stycznia 2021 roku.

W następstwie powyższych ustaleń Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

Sąd zważył, że pozwana podniosła zarzuty: braku umocowania osób podpisujących umowę pożyczki, braku przyjęcia pozwanej na poczet członków S. (...) z siedzibą w G., dotyczący zmiennego oprocentowania, braku indywidualnego uzgodnienia postanowień umowy, prowizji za udzielenie pożyczki, pobierania odsetek od kosztów pożyczki, dotyczący odsetek umownych, sankcji kredytu darmowego, skuteczności wypowiedzenia umowy pożyczki oraz dotyczący wysokości dochodzonego roszczenia.

Podniósł, że okoliczności mające znaczenie dla rozstrzygnięcia wynikają ze złożonych przez powódkę dokumentów. Pozwana nie kwestionowała, że zawarła umowę oraz że otrzymała kwotę pożyczki. Powódka udowodniła, że pozwana zawarła umowę i w związku z tym musiała płacić raty w ustalonych terminach i wysokości, jak również wysokość dochodzonego roszczenia. Pozwana, jeśli powołuje się na brak wskazywanej przez powoda podstawy wypowiedzenia, musi udowodnić, że spłacała raty w odpowiedniej wysokości i w terminie. Pozwana tej okoliczności nie udowodniła. Sąd zaznaczył również, że to nie na pożyczkodawcy spoczywa ciężar udowodnienia, iż pożyczkobiorca nie płacił, ale to pożyczkobiorca powinien udowodnić, że płacił zgodnie z umową - jeśli się na to powołuje. Powyższe jest konsekwencją zasady z art. 6 k.c., zgodnie z którym ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Sąd Rejonowy zważył również, że zobowiązania stron umowy pożyczki reguluje art. 720 § 1 k.c., zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Zgodnie z ustanowioną w art. 353¹ k.c. zasadą swobody umów, strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Stąd też i na podstawie art. 359 § 1 k.c. (zgodnie z którym odsetki od sumy pieniężnej należą się m. in. wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej) strony

mogły się umówić, że pożyczkobiorca zwróci pożyczkę z odsetkami według określonej stopy oraz zapłaci prowizję, opłaty za monity.

Dalej Sąd pierwszej instancji wskazał, że odsetki za opóźnienie należne są na podstawie art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W myśl art. 481 § 2 k.c., wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według umówionej na taki wypadek stopy, a jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie. Zgodnie z art. 481 § 2¹ k.c., maksymalna wysokość odsetek za opóźnienie nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (odsetki maksymalne za opóźnienie).

Zatem powódka udowodniła twierdzenie o zawarciu przez strony umowy, na podstawie której może dochodzić wskazanych w pozwie kwot, a także o wymagalności całości należności, gdyż złożyła pozwanej oświadczenie o wypowiedzeniu, na co zezwalały postanowienia umowy. Do pozwanej należałoby ewentualne udowodnienie, że spłacała raty i nie zaistniały w związku z tym przesłanki wypowiedzenia umowy. Pozwana tej okoliczności nie udowodniła. O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Kosztami strony powodowej była opłata sądowa od pozwu 1.000,00 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa 17 zł, wynagrodzenie pełnomocnika

3.600,00 zł (§ 2 pkt 5 rozp. MS z dnia 22 października 2015 r.)

Apelację od powyższego wyroku wniósł pełnomocnik pozwanego, zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie:

1. art. 103 k.c. oraz art. 720 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie, że umowa pożyczki została zawarta ważnie i skutecznie, podczas gdy - mimo kwestionowania tego faktu - powódka nie przedstawiła dokumentów wskazujących na umocowanie (...) do zawarcia spornej umowy pożyczki, a wobec tego że pozwany ponosi odpowiedzialność z umowy pożyczki. Wobec tego błędnie nie ustalono, że pełnomocnictwo przedłożone przez powódkę nie określało kwoty pożyczki, lecz odwoływało się do decyzji (...), a powódka takiej decyzji nie przedstawiła mimo, że wszystkie czynności były dokonywane w jej imieniu przez ww. pełnomocnika (spółkę);

2. art. 5 pkt 7 i 12, art. 25 ust. 1 pkt 1, art. 54 ust. 1 i 2, art. 30 ust. 1 pkt 6, 7 i 10 oraz art. 47 w zw. z art. 3 ustawy o kredycie konsumenckim w zw. art. 78a ustawy - Prawo bankowe, art. 353¹ i art. 353² w zw. z art. 720 k.c., art. 385¹ i art. 385² k.c., art. 395 i art. 481 § 1 i 2 w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 316 § 1 k.p.c. z uwagi na bezzasadne przyjęcie, że umowa pożyczki jest zgodna z przepisami prawa w zakresie oprocentowania i powód udowodnił roszczenie co do wysokości, podczas gdy:

a) powód sprzecznie z przepisami ustawy o kredycie konsumenckim naliczał w umowie pożyczki odsetki umowne od kredytowanych kosztów,

b) umowa pożyczki w zakresie naliczania odsetek od kosztów zawierała postanowienia abuzywne,

c) umowa pożyczki pozbawiona jest odsetek w całości, a powód nie wykazał wysokości roszczenia, gdyż nie wiadomo jakie jest zmienne oprocentowanie pożyczki od kapitału (bez kredytowanych kosztów) i jak należałoby wobec tego zaliczać wpłaty na poczet spłaty umowy,

d) powód nieskutecznie wypowiedział umowę pożyczki, bo na moment wezwań i wypowiedzenia nie było zadłużenia i nie dochowano procedury wypowiedzenia.

W konsekwencji Sąd I instancji błędnie nie ustalił, od jakiej kwoty powód naliczył odsetki w umowie pożyczki i jakie były składowe tej kwoty.

3. art. 245 k.p.c. oraz 253 k.p.c. w zw. z art. 95 ustawy Prawo bankowe oraz art. 69 i art. 78a ust. 7 ustawy Prawo bankowe poprzez ich błędne niezastosowanie w sytuacji, gdy pozwana kwestionowała wiarygodność prywatnych dokumentów przedstawionych przez powoda i gdy dokumenty te mają charakter dokumentów prywatnych.

W konsekwencji doszło do błędnego ustalenia istnienia i wysokości zobowiązań pozwanego wobec powoda na moment wezwania i wypowiedzenia oraz aktualnej wysokości zobowiązania, a następnie bezzasadnego zasądzenia roszczenia, gdy powód nie udowodniła go co do wysokości.

4. art. 720 k.c., art. 75 ust. 1 i 2, art. 75c ust. 1 i 2 i art. 78a ustawy Prawo bankowe w zw. z art. 3 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o kredycie konsumenckim w zw. z art. 6 k.c. z uwagi na zasądzenie na rzecz powoda wierzytelności wynikającej z umowy pożyczki na skutek jej wypowiedzenia w sytuacji, gdy nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki oraz gdy powód nie udowodnił roszczenia co do wysokości.

W konsekwencji sąd I instancji błędnie nie ustalił treści umowy pożyczki w zakresie zarachowania wpłat na poczet spłaty pożyczki i warunków wypowiedzenia umowy.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia w pkt. 1. poprzez oddalenie powództwa oraz w pkt. 2. poprzez zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania wedle norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w zapłacie od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty; zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania wedle norm przepisanych za instancję odwoławczą wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w zapłacie od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

W odpowiedzi pełnomocnik powoda wniósł o oddalenie apelacji pozwanej, z uwagi na całkowitą bezzasadność w świetle przepisów prawa i ustalonego stanu faktycznego oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz strony powodowej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych, z odsetkami ustawowymi za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sąd Okręgowy dodatkowo dokonał następujących ustaleń faktycznych:

Umowa została zawarta w Oddziale (...) im. (...) w B. na okres 10 lat. Kwota pożyczki z uwzględnieniem kredytowanych kosztów wynosiła 20 000 zł. Całkowita kwota pożyczki wyniosła 10 635 zł i nie obejmowała kredytowanych przez pozwanego kosztów pożyczki (pkt 3, 4 umowy).

Przy określeniu odsetek od udzielonej pożyczki wskazano, że kwota pożyczki obejmująca kredytowane koszt pożyczki jest oprocentowana według zmiennej stopy procentowej wynoszącej w dacie zawarcia umowy 6%. W umowie zawarto informację, że zmiana stopy procentowej będzie miała wpływ na wysokość należności z tytułu pożyczki (całkowity koszt kredytu i wysokość rat). Wskazano, że zmiana stopy procentowej następuje raz na kwartał w przypadku podwyższenia lub obniżenia stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego (pkt 7 umowy).

W zawartej między stronami umowie pożyczki zawarto między innymi informacje, że:

- rzeczywista roczna stopa oprocentowania wynosi 26,80 % (pkt 10 umowy);
- całkowita kwota do zapłaty wyniesie 28 180,35 (pkt 11 umowy);
- szacunkowy całkowity koszt pożyczki na wyniesie 17 544,45 zł (pkt 16 umowy);
- szacunkowa wartość odsetek wyniesie 6650,35 zł (pkt 17 umowy),
- prowizja z tytułu udzielonej pożyczki wyniesie 5200,- zł (pkt 18 umowy).

Przy zawarciu umowy pozwana oświadczyła, że powód udzielił jej kompleksowych wyjaśnień dotyczących kosztów związanych z zawartą umową, ryzyka zmiany stopy procentowej oraz związanej z tym możliwości zmiany stopy procentowej.

(dowód: umowa pożyczki k. 9 -11)

Zawierając umowę pozwana otrzymała również harmonogram spłat określający terminy płatności oraz sposób podziału stałych rat na kapitał i odsetki.

(dowód: harmonogram spłat k. 18 – 19)

W imieniu powoda umowę z pozwaną podpisały S. K. i A. S. działając jako pełnomocnicy (...) Spółki z o.o. Spółki (...) w G. działające na podstawie pełnomocnictwa udzielonego przez powoda.

(dowód: pełnomocnictwa k. 67,68,69)

W wykonaniu umowy pożyczki na rachunek pozwanej powód przelał w dniu (...) r. kwotę 20 000 zł. W tym samym dniu pozwana przelała na rachunek powoda prowizję oraz na rachunek firmy ubezpieczeniowej opłatę za ubezpieczenie kredytu.

(dowód: zestawienie operacji k. 74)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Analiza zarzutów apelacyjnych pozwala na przyjęcie, że poddany pod rozstrzygnięcie w postępowaniu apelacyjnym spór dotyczy prawidłowości zastosowania przez Sąd pierwszej instancji w niespornym stanie faktycznym przepisów prawa materialnego. Powyższego stanowiska nie podważa okoliczność, że w ramach sformułowanych zarzutów apelacyjnych pozwana wymienia naruszenie art. 245 k.p.c. oraz 253 k.p.c. w zw. z art. 95 ustawy Prawo bankowe oraz art. 69 i art. 78a ust. 7 ustawy Prawo bankowe poprzez ich błędne niezastosowanie wskazując, że zakwestionowała wiarygodność prywatnych dokumentów przedstawionych przez powoda. Tak sformułowany zarzut wynika w ocenie Sądu Okręgowego z niezrozumienia wynikającej z art. 6 k.c. zasady ciężaru dowodu. W przedmiotowej sprawie obowiązkiem powoda było udowodnienie wysokości zobowiązania ciężącego na pozwanej z tytułu zaciągniętej umowy pożyczki. Z umowy nr (...) (pomijając na tym etapie rozważań zastrzeżenia prawne dotyczące jej treści) wynika, że pozwana zaciągnęła pożyczkę w wysokości 20 000 zł. Oczywiście wskazany dokument był dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c. co samo w sobie nie podważa jego mocy dowodowej. Przypomnieć należy, że pozwana potwierdziła fakt zawarcia umowy swoim własnoręcznym podpisem. Jej zawarcie nie było jednocześnie kwestionowane w przedmiotowym postępowaniu. W tych okolicznościach twierdząc, że dochodzone pozwem roszczenie nie zostało udowodnione pozwana winna wykazać, że dokonała spłaty pożyczki w większym niż to przyznał powód zakresie. Pojęcie „spłata” należy w tym miejscu rozumieć jako przekazanie środków pieniężnych większych niż to przyznaje powód i nie obejmuje zagadnień związanych ze sposobem ich zarachowania (o czym poniżej). W przedmiotowej sprawie brak jakiegokolwiek dowodu potwierdzającego powyższą okoliczność. W konsekwencji uznanie, że sąd pierwszej bezzasadnie przyjął, iż powód wykazał dostatecznie istnienie oraz wysokość zobowiązania pozwanej uznać należy co najmniej za niezrozumiałe i czynienie powodowi zarzutu, że dokumentując spłaty dokonane przez pozwaną (nie mając w tym zakresie żadnego obowiązku) powołał się „głównie na wydruki z systemu oraz wtórniki dokumentów” w żaden sposób nie usprawiedliwione.

W uzupełnienie powyższych uwag wyjaśnić należy, że powyższego stanowiska nie może podważyć fakt, iż zmienność oprocentowania udzielonej pożyczki mogła powodować zmiany w wartości części składowych raty pożyczki w okresie kredytowania. Natomiast z twierdzeniem o niezasadności naliczenia pozwanej w umowie pożyczki odsetek od kredytowanych kosztów nie sposób się zgodzić (o powyższym także w dalszej części uzasadnienia).

W konsekwencji uznać należy, że w przedmiotowej sprawie Sąd wydając zaskarżone orzeczenie nie dopuścił się naruszenia art. 245 k.p.c. w związku z art. 95 ust. 1 Prawa bankowego i w związku z art. 253 k.p.c.

Powyższe upoważnia Sąd drugiej instancji do stwierdzenia, że przytoczone w uzasadnieniu Sądu pierwszej instancji ustalenia faktyczne przyjmuje za własne i wskazuje jako podstawę swojego rozstrzygnięcia.

Ustalenia te Sąd Okręgowy uzupełnił o informacje dotyczące istotnych dla rozstrzygnięcia postanowień umowy pożyczki. Ustalenia te wynikały z dokumentów załączonych do akt sprawy, których prawdziwość nie została w toku postępowania podważona. Dokonując tych ustaleń Sąd drugiej instancji kierował się treścią art. 282 k.p.c.

Przechodząc do zarzutów związanych z zastosowaniem przepisów prawa materialnego, Sąd Okręgowy wyjaśnia, że wydając zaskarżony wyrok Sąd pierwszej instancji nie dopuścił się naruszenia przepisów art. 103 k.c. oraz art. 720 k.c. w zw. z art. 6 k.c. Konstrukcja wskazanego zarzutu opiera się na założeniu, że podmiot, który w imieniu powódki zawarł umowę pożyczki z pozwaną (... Spółki z o.o. Spółki (...) w G.) nie był prawidłowo umocowany do dokonania tej czynności prawnej. Skarżący wywodzi powyższy zarzut jedynie z faktu, że pełnomocnictwo przedłożone przez powódkę nie określało kwoty pożyczki, lecz odwoływało się do decyzji (...).

Nie ma podstaw do uwzględnienia tego zarzutu.

Powódka przedstawiła pełnomocnictwo potwierdzające, że pełnomocnik może zawierać umowy pożyczki do wysokości wynikającej z decyzji (...), tj. powódki i do maksymalnej kwoty zgodnie z decyzją Kasy. Z ustaleń faktycznych nie wynika natomiast, że wskazana „decyzja” dla swej ważności winna być udzielona w szczególnej formie. Oznacza to, że stanowisko skarżącej, zgodnie z którym decyzję o wysokości udzielonej pożyczki należało podjąć w formie pisemnej, a brak tej formy skutkuje nieważnością pełnomocnictwa nie może zostać uwzględnione.

Nie można również zgodzić się ze skarżącą, że „umowa pożyczki nie została do chwili obecnej potwierdzona”. Potwierdzenie jej zawarcia wynika przede wszystkim z jej wykonania rozumianego jako przekazanie środków na rachunek pozwanej, oraz z dalszych czynności podejmowanych przez powoda (wypowiedzenie umowy, wezwanie do zapłaty).

Odnosząc się do omawianego zagadnienia Sąd Okręgowy wyjaśnia, że gdyby nawet przyjąć, jak sugeruje skarżący, iż do zawarcia umowy pożyczki doszło w warunkach wykraczających poza zakres udzielonego pełnomocnictwa, to jej potwierdzenie pozwala na zastosowanie przepisów o „rzekomym pełnomocnictwie” – art. 103 §1 k.c. Przypomnieć należy, że umowa zawarta przez rzekomego pełnomocnika jest dotknięta jedynie sankcją bezskuteczności zawieszanej a jej skuteczność zależy od potwierdzenia przez osobę, w imieniu której została zawarta (przez "rzekomego mocodawcę"). Do oświadczenia woli rzekomego mocodawcy o potwierdzeniu umowy stosuje się art. 63 § 2 k.c. i co do zasady, może ono być złożone w dowolnej formie (art. 60 k.c.). Umowa potwierdzona przez rzekomego mocodawcę jest w pełni ważna – wywołuje właściwe dla niej skutki prawne. Powstanie tych skutków w sferze prawnej osoby rzekomo reprezentowanego przypada na moment zawarcia umowy przez rzekomego pełnomocnika (ex tunc).

Przeciwko argumentacji zakładającej nieważność umowy przemawia również okoliczność, iż umowa zawarta została w Oddziale (...) im. (...) w B.. Na uwzględnienie zasługuje tym samym stanowisko zawarte w odpowiedzi na apelację odwołujące się do treści art. 97 k.c., zgodnie z którym, osobę czynną w lokalu przedsiębiorstwa przeznaczonym do obsługi publiczności poczytuje się w razie wątpliwości za umocowaną do dokonywania czynności prawnych, które zazwyczaj bywają dokonywane z osobami korzystającymi z usług tego przedsiębiorstwa. Ma również rację pełnomocnik powoda podnosząc, że wynikające z powołanego przepisu domniemanie upoważnienia do zawarcia umowy nie zostało przez pozwaną skutecznie obalone.

Wobec powyższego w przedmiotowej sprawie nie zachodzą zatem żadne racjonalne, uzasadnione okolicznościami sprawy przesłanki, uzasadniające wątpliwości pozwanej odnośnie ważności umowy.

Analiza wniesionej skargi apelacyjnej prowadzi do wniosku, że została ona oparta przede wszystkim na założeniu, że w umowie pożyczki powód w sposób nieuprawniony przewidział odsetki od kredytowanych kosztów kredytu. Zdaniem pozwanego powód sprzecznie z przepisami ustawy o kredycie konsumenckim naliczał w umowie pożyczki odsetki umowne od kredytowanych kosztów, umowa pożyczki w zakresie naliczania odsetek od kosztów zawierała postanowienia abuzywne, umowa pożyczki winna być więc w całości pozbawiona jest odsetek. W następstwie powyższego, zdaniem strony pozwanej powód nie wykazał wysokości roszczenia, gdyż nie wiadomo jakie jest zmienne oprocentowanie pożyczki od kapitału (bez kredytowanych kosztów) i jak należałoby wobec tego zaliczać wpłaty na poczet spłaty umowy i powód nieskutecznie wypowiedział umowę pożyczki, bo na moment wezwań i wypowiedzenia nie było zadłużenia i nie dochowano procedury wypowiedzenia. Powyższe argumenty skarżący połączył z naruszeniem art. 5 pkt 7 i 12, art. 25 ust. 1 pkt 1, art. 54 ust. 1 i 2, art. 30 ust. 1 pkt 6, 7 i 10 oraz art. 47 w zw. z art. 3 ustawy o kredycie konsumenckim w zw. art. 78a ustawy - Prawo bankowe, art. 353¹ i art. 353² w zw. z art. 720 k.c., art. 385¹ i art. 385² k.c., art. 395 i art. 481 § 1 i 2 w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 316 § 1 k.p.c.

W ocenie Sądu Okręgowego wskazane wyżej zarzuty nie zasługują na uwzględnienie. Obowiązujące przepisy nie wprowadzają zakazu naliczania odsetek od kredytowanego kosztu kredytu. Wynika to z treści art. 5 pkt 7 u.k.k., w którym *expressis verbis* mowa jest o „kredytowanych kosztach kredytu”. Ustawa nie zakazuje kredytowania takich kosztów, a jedynie wyłącza je z zakresu pojęcia całkowitej kwoty kredytu. W świetle zawartej w powołanym przepisie definicji całkowita kwota kredytu to maksymalna kwota wszystkich środków pieniężnych nieobjętych kredytowanych kosztów kredytu, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt, a w przypadku umów, dla których nie przewidziano tej maksymalnej kwoty, suma wszystkich środków pieniężnych nieobjętych kredytowanych kosztów kredytu, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt. W zawartej umowie (pkt 5) znalazły się postanowienia uwzględniające powyższe zasady: całkowita kwota pożyczki została określona na 10635,90 zł i nie obejmowała skredytowanych opłat za jej udzielenie.

Przeciwnego stanowiska nie sposób wywieść z powołanego przez pełnomocnika pozwanej uzasadnienia wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2019 r., (sygn. akt I NSK 9/18 (LEX nr 2643248)). W tym uzasadnieniu wskazano jedynie, że w aktualnym stanie prawnym nie jest dopuszczalne prezentowanie tej samej kwoty (np. opłaty przygotowawczej, prowizji itp.) zarówno w ramach całkowitej kwoty kredytu, jak i w kosztach kredytu. I to nawet wówczas, gdy składniki kosztów kredytu są kredytowane przez kredytodawcę. Z powyższego wynikają natomiast przeciwne niż oczekuje tego skarżący wnioski: a mianowicie, składniki kosztu kredytu mogą być kredytowane przez kredytodawcę; prowizja – nawet jeśli jest kredytowana – nie może być wykazywana w umowie zarówno w całkowitej kwocie kredytu, jak też w kosztach kredytu. Podnieść należy, że również w literaturze wskazuje się, iż dopuszczalne jest finansowanie kosztów kredytu udzielonego przez bank oraz naliczanie odsetek od kwoty przeznaczonej na ten cel. Brak jest podstaw do przyjęcia w przepisach ustawy o kredycie konsumenckim odmiennych zasad pobierania odsetek od wykorzystanego kredytu, zależnych w szczególności od tego, czy celem kredytowania są koszty udzielanego kredytu (J. Gil, M. Szlaszyński, Problematyka odsetek od kredytowanych kosztów bankowego kredytu konsumenckiego, „Monitor Prawa Bankowego” z 2022 r. Nr 6, s. 59-74). Podobnie T. Czech ([w:] Kredyt konsumencki. Komentarz, wyd. II, Warszawa 2018 r., art. 5) wskazuje, że pojęcie „wyplaconej kwoty”, o której mowa w art. 5 pkt 10 u.k.k., obejmuje także część kapitału kredytu przeznaczoną na sfinansowanie kosztów związanych z tym kredytem. Przemawia za tym wykładnia językowa omawianego przepisu – przepis ten nie wymaga, aby wypłata nastąpiła do rąk konsumenta. Wypłata może być również dokonana w celu pokrycia zobowiązań konsumenta (w tym zobowiązań do zapłacenia kosztów związanych z kredytem). Wniosek ten potwierdza również wykładnia systemowa – na tle przepisów o kredycie bankowym przyjmuje się, że odsetki nalicza się od całości kapitału kredytu, niezależnie od sposobu wypłacenia tego kapitału.

W konsekwencji przyjmując należy, że w poddanej w przedmiotowej sprawie, ocenie prawnej umowie pożyczki prawidłowo wskazano zarówno rzeczywistą roczną stopę oprocentowania, jak i całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki, wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia. Przedmiotowe stanowisko potwierdzają dokonane powyżej ustalenia Sądu Okręgowego. Inaczej mówiąc, nie było uchybieniem powoda naliczenie oprocentowania za cały okres obowiązywania umowy pożyczki od

kwoty pożyczki, chociaż składały się na nią kapitał oraz koszt w postaci prowizji oraz ubezpieczenia. Bez znaczenia pozostaje przy tym to, że w umowie pożyczki przyjęto oprocentowanie zmienne, skoro reguły określające zasady w jakich te zmiany mogą nastąpić odwoływały się do jasnych i powszechnie stosowanych kryteriów. Zmiana stopy procentowej mogła nastąpić raz na kwartał w przypadku podwyższenia lub obniżenia stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego (pkt 7 umowy).

W uzupełnieniu powyższych uwag należy wyjaśnić, że do zmiany powyższego stanowiska nie mogą prowadzić przywołane w uzasadnieniu apelacji argumenty odwołujące się do definicji stopy oprocentowania kredytu zawartej w art. 5 pkt 10 u.k.k. oraz definicji rocznej rzeczywistej stopy oprocentowania (skrót RRSO) zawartej w art. 5 pkt 12 w zw. z art. 25 ust. 1 pkt 1 u.k.k. Jak wynika z pierwszego z powołanych przepisów stopa oprocentowania kredytu jest wyrażona jako stałe lub zmienne oprocentowanie stosowane do wypłaconej kwoty na podstawie umów o kredyt w stosunku rocznym. Jak wynika z uzupełniających ustaleń w dniu (...) r. powód przesłał na rachunek pozwanej kwotę 20 000 zł., tym samym taką kwotę należało uznać za „wypłaconą”.

Wyjaśnić również należy, że w ocenie Sądu Okręgowego nietrafny jest sformułowany przez skarżącą zarzut naruszenia art. 54 ust. 1 i 2 u.k.k. Według powołanego przepisu konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy o kredyt konsumencki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty kredytu do dnia spłaty kredytu. Konsument zwraca niezwłocznie kredytodawcy kwotę udostępnionego kredytu wraz z odsetkami, o których mowa w ust. 1, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy (art. 54 ust. 2 u.k.k.). Jednocześnie już tylko w uzupełnieniu należy podkreślić, że w przedmiotowej sprawie pożyczkobiorczyni nie odstąpiła od umowy pożyczki, umowa ta została jej skutecznie wypowiedziana. Pożyczkobiorca będący konsumentem jedynie w razie odstąpienia od umowy nie zwraca kredytodawcy nieudostępnionych mu środków (opłaty przygotowawczej, prowizji, ubezpieczenia itp.), na które kredytodawca również udzielił kredytu.

Sąd Okręgowy nie podziela również zawartego w apelacji stanowiska, że w przedmiotowej sprawie zaistniały podstawy do uznania abuzywności postanowień w zakresie naliczania odsetek i tym samym upadek odsetek w całości (art. 385¹ i art. 385² k.c.), oraz że po stronie pozwanej powstało uprawnienie do złożenia oświadczenia o kredycie darmowym (art. 45 ust. 1 u.k.k.).

Jako uzasadnienie powyższego stanowiska należy w pierwszej kolejności jeszcze raz wskazać, że w umowie w sposób prawidłowo przedstawiono zasady wyliczenia odsetek od udzielonej pożyczki (co zostało uzasadnione powyżej). W konsekwencji na tej podstawie nie można uznać, że „działanie powoda, jako profesjonalisty w udzielaniu pożyczek, uznać należy za sprzeczne z prawem i dobrymi obyczajami oraz godzące w interes pozwanej jako konsumenta”.

W uzupełnieniu powyższych uwag przypomnieć należy, że jak wynika z art. 385¹ § 1 k.c., jedynie ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszając jego interesy uzasadnia uznanie postanowień umowy za abuzywne. Niezbędne jest przy tym łączenie łącznego wystąpienia obu przesłanek. W przedmiotowej sprawie nie sposób uznać, aby treść postanowień umowy była niejasna, niejednoznaczna, czy nieprecyzyjna. Brak jest również jakichkolwiek danych, które pozwalałyby przyjąć, że powód zawierając umowę z pożyczkobiorcą działał z zamiarem jego niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, czy też wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Jak wynika z ustaleń Sądu Okręgowego pozwana uzyskała pełną i jednoznaczną informację o wszelkich kosztach udzielonej pożyczki.

Oczywistym pozostaje natomiast, że w drodze umowy nie można naruszyć lub ograniczyć praw konsumenta. Brak wadliwości umowy pożyczki w zakresie naliczania odsetek od kosztów pożyczki wyklucza jednak uprawnienie pożyczkobiorcy do złożenia oświadczenia o kredycie darmowym (art. 45 ust. 1 u.k.k.). Umowa zawarta między stronami była przy tym zgodna z wymaganiami określonymi w art. 30 ust. 1 pkt 6, 7 i 10 u.k.k. W jej treści wskazano sposób wyliczenia odsetek i wysokości RRSO, a także podano koszty pożyczki w sposób pełny i niewprowadzający w błąd. Reasumując, zgodzić się należy z pełnomocnikiem pozwanej, że skuteczności oświadczenia o kredycie

darmowym, jakie złożył powodowi nie została poddana kontroli Sądu pierwszej instancji. Wskazane uchybienie wobec powyższego stanowiska nie miało jednak żadnego wpływu na wynik sprawy.

Na koniec trzeba wyjaśnić, że przedstawiona powyżej argumentacja wyklucza również przyjęcie, iż powód w sposób nieprawidłowy wypowiedział umowę pożyczki a co za tym idzie umowa ta nadal obowiązuje. Nie doszło tym samym w przedmiotowej sprawie do naruszając art. 321 § 1 k.p.c. poprzez zasądzenie świadczeń jeszcze niewymagalnych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o oddaleniu wniesionej skargi apelacyjnej.

O kosztach postępowania apelacyjnego, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zasądzając od pozwanej na rzecz powoda koszty zastępstwa procesowego ustalone zgodnie z § 2 pkt 5, w zw. z § 10 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Paweł Hochman